

**GOVOR PREDSEDNIKA VLADE MARJANA ŠARCA
OB OBELEŽITVI 15. OBLETNICE ČLANSTVA SLOVENIJE V EVROPSKI UNIJI
»MOZAIK PRIHODNOSTI«**

Cenjeni visoki gostje,
spoštovane državljanke, spoštovani državljani Evropske unije,

Slovenija in Evropa praznujeta. V teh dneh obeležujemo mejnike naše zgodovine:

- 74 let od konca druge svetovne vojne,
- 70 let od ustanovitve Sveta Evrope,
- 69 let od objave Schumanove deklaracije, ki je načrtovala temelje moderne Evrope,
- 30 let Majniške deklaracije, s katero so slovenske demokratične sile zahtevale suvereno državo Slovenijo v okviru prenovljene Evrope, in
- 15 let od velike širitve, ko je Slovenija postala članica Evropske unije, del edinstvene skupnosti, nastale na pogorišču druge svetovne vojne, ki je kmalu zrasla v simbol varnosti, blaginje, človekovih svoboščin in splošnega napredka.

Počaščen sem, da danes skupaj z nami praznuje tudi dragi kolega Xavier Bettel, predsednik vlade Luksemburga, ene od zelo aktivnih ustanovnih članic Evropske unije, ki hkrati predseduje tudi državam Beneluksa, uniji držav, s katerimi v zadnjem obdobju še posebej tesno

sodelujemo, saj z njimi delimo številne poglede na aktualno stanje in prihodnost Evropske unije.

Začetek maja, meseca pomladi, je torej prežet s simboliko. To velja tudi za kraj današnje slovesnosti. Brdo je sinonim prepletenosti Slovenije z Evropsko unijo. Je splet starega in modernega, narave in človeške ustvarjalnosti. Je stičišče številnih voditeljev od tod in daleč, kjer so se in se bodo v mirnem zavetrju alpskih vršacev vršile pomembne razprave o izzivih naše soseščine, Evrope in sveta. Je pomnik, da Slovenci znamo in zmoremo.

V zadnjem času je veliko govora o prihodnosti Evropske unije in naši umeščenosti vanjo. Slovenci smo vseskozi jasni zagovorniki stabilne, močne in enotne Evrope, v kateri vladata spoštovanje in zaupanje. To prepričanje izhaja iz izkušenj naše zgodovine. Tudi zato smo se hitro in enotno odločili postati del najbolj povezanega dela Unije, aktivno soustvarjati naš skupni jutri. In tudi zato smo toliko bolj občutljivi, ko kdo ne spoštuje vrednot in pravil, tistega ključnega veziva naše skupnosti. Evropska unija je naš dom. Nanj smo ponosni, in vanj verjamemo. V dobrem in slabem.

Nekateri se v teh dneh sprašujejo, kaj nam je Evropska unija sploh prinesla. Morda so bila ob zanosu zgodovinskega uspeha pričakovanja pred 15 leti za mnoge nekoliko prevelika. A dejstvo je, spoštovani

sodržavljanke in sodržavljeni, da je bila odločitev za Evropsko unijo prava. Je nekaj daleč najboljšega, kar smo v polpretekli zgodovini dosegli. Zaradi nje smo postali boljši, močnejši in samozavestnejši.

Na mestu je tudi vprašanje, kako bi bilo, če v vedno bolj spreminjajočem se svetu Unija ne bi obstajala. Če ne bi imeli evra, Schengena ali notranjega trga? Bi v trgovinah imeli izbiro, kot smo je deležni danes? Bi naša podjetja bila tako uspešna na tujih trgih, bi naša mladina brezskrbno potovala in se izobraževala širom po Evropi? Bi nam na višku finančne krize uspelo obvarovati naše gospodarstvo? In ne nazadnje, ali bi nam v času naraščajočega nacionalizma, protekcionalizma in vse večje negotovosti v mednarodni skupnosti uspelo ohraniti to, kar imamo?

Na mestu je reči, da pri našem delovanju v Uniji nismo vedno dovolj odločni, pogumni in daljnosežni. Morda tudi zato, ker se znamo včasih, v zavetrju udobja našega vsakdana, zaplesti v majhne stvari, ne da bi bili skupaj sposobni videti širše, dlje. Res je tudi, da mnogokrat ne znamo dovolj zaupati vase in ceniti velikih dosežkov, ki smo jih ustvarili in ki smo jih deležni. Včasih je treba le vprašati, kako nas vidijo drugi. Kaj o nas na primer menijo tisti, ki zavljo razmer doma premagujejo velike razdalje, da bi lahko bili deležni malo tistega, kar imamo mi?

Svet se silovito spreminja. Mnogo bolj, kot je občutiti v našem vsakdanu. Vzorci, ki smo jih bili navajeni desetletja, so zastareli. Globalni izzivi postajajo kompleksnejši, moč države manjša in odločitve posameznika pomembnejše. Pa naj gre za podnebne spremembe, odnose v mednarodni skupnosti ali med ljudmi. Zato je danes v poplavi takšnih ali drugačnih informacij treba bolje razumeti ljudi, njihova hotenja in pričakovanja ter se nanje odzvati z občutkom za solidarnost, enakopravnost, sodelovanje in realnost. In se udeležiti evropskih volitev ter reči odločen ne tistim, ki sejejo strahove, izključujejo in obljublajo neuresničljivo.

Popolnoma jasno je, da znotraj Evropske unije ni vse idealno, zato sta nujna iskrena ocena stanja in kritičen pogled. A ne s ciljem rušenja naše skupne hiše, temveč s ciljem izboljšanja pogojev bivanja v njej. Največjo škodo Evropski uniji bi povzročili z zatiskanjem oči pred realnimi problemi. Pred nami so volitve v Evropski parlament, posledično pa tudi dogovor o zasedbi vodilnih položajev evropskih institucij. Novo petletno obdobje bo nova priložnost za Evropsko unijo, da postane učinkovitejša pri reševanju nekaterih vprašanj. Razumeti bo morala izzive prihodnosti in se nanje hitro odzivati. Z željo po močnejši in učinkovitejši Evropski uniji bo morala odstraniti obstoječe notranje ovire, povezati usodno prepletenost človeka, gospodarstva in narave ter se bolje posvetiti področjem, kot so znanje, inovacije, trajnostni razvoj, umetna inteligenca, kibernetika varnost in staranje

prebivalstva. Morala bo razumeti pomen ekonomske in socialne kohezije v Uniji ter stabilnosti in razvoja njene soseščine, pa naj si gre za Zahodni Balkan ali Afriko. Hkrati bo morala spodbujati ključne spremembe, potrebne za večjo odpornost in konkurenčnost naših gospodarstev, ter predvsem čistejše in boljše okolje prihodnjih rodov. Navedeno pa ustrezno finančno podpreti, kajti brez tega so odločitve žal le mrtva črka na papirju. Tudi zato je pomembno, da ob snovanju strateške agende za obdobje naslednjih petih let čim prej dosežemo tudi dogovor o naslednji finančni perspektivi unije.

To so teme, ki jim moramo v prihodnje posvetiti bistveno več pozornosti. Elementi, o katerih želimo aktivno razpravljati tudi tu, na Brdu, v okviru slovenskega predsedovanja Svetu EU leta 2021. V času, ko bo pozornost temu zelenemu delu Evrope ponovno večja in naš glas drugod močnejši. Želel bi, da to zgodbo ustvarjamo skupaj.

Spoštovani,

Evropska unija je simbol svobode, stabilnosti in napredka. Je mozaik prihodnosti, v katerem je celota mnogo več od vsote posameznih elementov. A vsak od njih nenehno dodaja svojo vrednost. Slovenija ostaja trden in odločen gradnik evropskega mozaika. Na nas lahko računate tudi v prihodnje.

Naj živi združena Evropa!